

TẬP QUÁN CHỮA BỆNH BẰNG PHÁP THUẬT TRONG CỘNG ĐỒNG NGƯỜI THÁI Ở VÙNG TÂY BẮC, VIỆT NAM

Nguyễn Duy Thiệu*

Tóm tắt: Cho tới tận ngày nay, trong dân gian, có những loại bệnh còn nằm ngoài tầm kiểm soát của y học hiện đại, đây là các loại bệnh mà nguyên nhân gây bệnh xuất phát từ các tập quán văn hóa, từ các niềm tin tín ngưỡng, tôn giáo. Ví dụ những loại bệnh mà người bệnh cho rằng nguyên nhân gây bệnh là do hành vi của con bệnh đã xúc phạm tới các tinh linh trong thế giới huyền bí, bị chúng "trả thù" mà mang bệnh. Đối với các loại bệnh liên quan đến niềm tin tâm linh này thì không thể phủ nhận tính hiệu quả của cách chữa trị bằng pháp thuật. Còn nữa, cách chữa bệnh này, ngoài tính y học, còn là các thành tố văn hóa tạo lập nên bản sắc các tộc người, nhất là các cộng đồng người ở phương Đông.

Bài viết đề cập chi tiết tới quan niệm về bệnh tật, các tầng lớp các thầy lang (Shaman), các nghi lễ thực hành việc chữa bệnh và các tập quán văn hóa liên quan... của cộng đồng người Thái ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

Từ khóa: Người Thái, bói bệnh, Phi, Khoán, Tang lap, Păn pé...

Nguyễn Duy Thiệu: *The practice of magic-based disease treatment in the Thai community in the Northwest region in Vietnam*

There are diseases which are out of control of the modern medicine and derived from cultural practices, beliefs, religion. Examples are the diseases whose causes are attributed to the people's offence of the spirits in the mysterious world and the "revenge" of the spirits.

The effectiveness of the magic-based treatment for the diseases related to the spirits and beliefs is not denied. In addition, this type of cure represents not only a kind of medical treatment but also cultural elements that make up the identities of the ethnic groups, especially the communities in the East.

The article mentions in details the perception of diseases, classes of traditional healers (Shamans), healing rituals and related cultural practices ... of the Thai community in the Northwest of Vietnam.

Keywords: Thái ethnic people, Phi, Khoán, Tang lap, Păn pé...

---

* PGS.TS. Bảo tàng Dân tộc học Việt Nam.